

Hej!

I detta nummer av FolkbildningsNytt finner du en inbjudan att följa med Folkbildningsförbundet på studiebesök hos kooperativet Basta. Du får också information om Folkbildningsförbundets syn på aktuella EU-relaterade initiativ. Slutligen får du ta del av studieförbundens synpunkter vad gäller den nationella kvalitetsredovisningen för 2007.

Remiss på Lissabonfördraget

I mars lämnade Folkbildningsförbundet ett remissvar om departementspromemorian Lissabonfördraget till statsrådsberedningen. Folkbildningsförbundet tar sats i fördragets ”princip om deltagandedemokrati” för att föra fram studieförbunden som en bro mellan folk och folkvalda för att uppnå en ökad folklig förankring av EU-frågorna. Du kan läsa Folkbildningsförbundets remissvar på följande sida.

Samråd med regeringen om EU

Under mars månad var Folkbildningsförbundet bjudits in till samråd med regeringen, dels om EU-kommissionens årliga politiska strategi, APS, och dels om EUs budgetöversyn.

Bland annat lyfte Folkbildningsförbundet fram att det krävs större satsningar på det icke-formella lärandet om EU ska lyckas med utmaningen att nå Lissabonstrategins mål och motivera människor att lära och att EU bör genomföra en satsning på ett Europeiskt kunskapslyft av den karaktär som genomfördes i Sverige.

När det gäller EUs budgetöversyn framförde Folkbildningsförbundet bland annat att EU bör i sin budget i högre grad prioritera arbetet med att utveckla kommunikationskanaler mellan folk och folkvalda i EU. De skriftliga underlag som Folkbildningsförbundet lämnat till regeringen finns här: <http://www.studieforbunden.se/19588.htm>

Följ med till Basta

Den 20 maj kommer Folkbildningsförbundet att göra ett studiebesök på Basta för sina förtroendevalda och anställda samt för berörda anställda i studieförbunden. Vi erbjuder även dig som riksdagsledamot att följa med.

Besöket börjar med lunch på Basta i Nykvarn klockan 12.00. Bastas ordförande Alec Carlberg kommer att berätta om verksamheten och därefter får vi en guidning på området. Folkbildningsförbundet kommer att erbjuda transport till och från Stockholm. Anmäl ditt intresse till christine@studieforbunden.se

Den nationella kvalitetsredovisningen

Från och med 2007 ska Folkbildningsrådet årligen lämna en nationell kvalitetsredovisning till regeringen. Detta har sin utgångspunkt i det förslag om ett mer systematiskt kvalitetsarbete inom folkbildningen som antagits av riksdagen och som studieförbunden ser mycket positivt på. Folkbildningsförbundet menar att ett systematiskt kvalitetsarbete är nödvändigt för att studieförbunden ska nå sina mål samtidigt som statens syften med samhällsstödet till folkbildningen uppfylls.

Folkbildningsförbundet har dock synpunkter på den kvalitetsredovisning avseende 2007 som Folkbildningsrådet lämnade den 22 februari 2008. De gäller såväl redovisningens utformning som definitionen av kvalitet och den bild redovisningen ger av studieförbunden. Folkbildningsförbundet har i en skrivelse till Folkbildningsrådet framfört sina synpunkter och visat på exempel på svagheter i redovisningen.

Du får Folkbildningsförbundets skrivelse för kännedom och du kan läsa den på följande sidor. Mer om kvalitetsredovisning finns på Folkbildningsrådets webbplats: www.folkbildning.se

FolkbildningsNytt är Folkbildningsförbundets digitala nyhetsbrev med aktuell information och debatt som rör studieförbunden och dess villkor. FolkbildningsNytt går kostnadsfritt till intresserade inom riksdag, regering, myndigheter och organisationer. Tipsa gärna någon om FolkbildningsNytt.

Redaktörer för FolkbildningsNytt är:

Christine Cars Ingels, christine@studieforbunden.se, 08-402 01 56

Christian Gustavsson, christian@studieforbunden.se, 08-402 01 55



Remiss – Departementspromemorian Lissabonfördraget (Ds 2007:48)

Folkbildningsförbundet är studieförbundens intresseorganisation. Förbundets synpunkter på departementspromemorian Lissabonfördraget rör bestämmelserna om demokratiska principer. Under rubriken ”Principen om deltagandedemokrati” står det; ”En förutsättning för en väl fungerande demokrati är att medborgarna deltar såväl i unionens beslutsprocesser som i utvecklingen inom unionen i stort. Det är angeläget att på ett tidigt stadium tillvarata det civila samhällets synpunkter i olika EU-frågor.” I promemorian uttrycks ambitionen att fördjupa departementens samråd med företrädare för civilsamhället samt med regionala och lokala politiker i viktiga EU-frågor.

EU:s intention att föra en öppen, tydlig och regelbunden dialog med det civila samhället är lovvärd. När det gäller den faktiska implementeringen av deltagandedemokrati tycker vi att folkbildningen har värdefull kunskap och erfarenhet att bidra med.

För att en demokrati ska fungera väl måste medborgarna känna att det är lönt att engagera sig i samhällsutvecklingen – att de har rimliga möjligheter att tillsammans med andra påverka både sin egen framtid och det samhälle de lever i. I Sverige ger folkbildningen människor unika förutsättningar att vara aktiva medborgare. De nio studieförbunden erbjuder en stabil infrastruktur som stärker studieförbundens 208 medlemsorganisationer.

Studieförbunden ger även människor redskap att påverka lokala frågor som berörs av EU-beslut. Enligt Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) påverkas ungefär 60 procent av de beslut som processas i Sveriges fullmäktigesalar av EU i någon form. Studieförbunden kanalisera medborgarnas behov och synpunkter till politiska beslutsfattare och myndigheter. Omvänt kan beslutsfattare nyttja folkbildningen när de önskar informera medborgarna och få deras åsikter. Med andra ord kan studieförbunden inta rollen som bro mellan folk och folkvalda.

För att demokratin ska få fotfäste bland medborgarna behövs möjligheter att diskutera närmiljön över parti- och andra värderingsgränser. Studieförbunden fångar upp och kanaliserar medborgarnas tankar och idéer och är därmed ett viktigt komplement till politiska partier.

Att använda studieförbunden som en bro mellan folk och folkvalda är steg på vägen mot en ökad folklig förankring av EU-frågorna.

För Folkbildningsförbundet

Maicen Ekman
generalsekreterare



Synpunkter på Folkbildningsrådets kvalitetsredovisning avseende 2007

Folkbildningsförbundet menar att systematiskt kvalitetsarbete är nödvändigt för att studieförbunden ska nå sina mål samtidigt som statens syften med samhällsstödet till folkbildningen uppfylls. En vital del av folkbildningens insatser och betydelse ligger i de olika förbundens profilering. Därför vilar kvalitetsarbetets resultat på att det är de olika aktörerna som själva identifierar kvalitetskriterier. Studieförbunden ser därför mycket positivt på förslagen om ett mer systematiskt kvalitetsarbete som antagits av riksdagen. Där uttalas bland annat att *”detta arbete bör givetvis utgå från folkbildningens egna mål och de kvalitetskriterier som man själv utvecklar. Kvalitetsarbetet bör inte utföras av Folkbildningsrådet utan av studieförbunden och folkhögskolorna själva. Det måste dock vara en prioriterad uppgift för rådet att medverka till att arbetet sker”*.

Redovisningens utformning

Folkbildningsförbundet har vid Folkbildningsrådets styrelsesammanträden i januari och februari samt vid ytterligare tillfällen framfört synpunkter på den samlade redovisningen till regeringen. Vi menade att det är av stor vikt att det klart framgår att redovisningen baseras på ett underlag, som innehöll en del svårtydda frågor med flera icke definierade begrepp. Det borde därför tydligare ha framhållits att årets redovisning har sammanställts av ett material av förstagångskaraktär, varför man inte bör dra för långtgående slutsatser av den. Vi har funnit att den inlämnade kvalitetsredovisningen för 2007, efter vårt påpekande, innehåller ett tillägg om att 2007 är startår. I samma stycke sägs emellertid att redovisningen ger en samlad bild av folkbildningens kvalitetsarbete, vilket inte är en korrekt beskrivning.

Definitionen av kvalitet

Studieförbunden är kritiska till rådets definition av kvalitet (sidan 5-6 i redovisningen). Dels är det ingen vedertagen definition av systematiskt kvalitetsarbete och dels följer av denna definition att orimliga krav ställs på lokalavdelningarnas kvalitetsarbete

Bilden av studieförbunden

Förutom att frågorna, som studieförbunden besvarade i november, innehöll en del svårtolkade delar med begrepp som inte definierats, var de samma för både folkhögskolor och studieförbund. Det har försvagat bilden av studieförbunden i redovisningen. Vi har påtalat detta tidigare och finner anledning att upprepa det. En del uppgifter som studieförbunden lämnat har misstolkats eller återgivits på ett icke tillfredsställande sätt. Det har lett till felaktiga generaliseringar och att studieförbunden inte känner igen sig i redovisningen.

Exempel på svagheter i redovisningen

I grafiska redovisningar, som den på sidan 12 där studieförbund och alla folkhögskolor redovisar hur långt man kommit i kvalitetsarbetet, utgör studieförbunden samlat endast 5% av de som svarat och är därmed en så gott som negligierbar storhet. Dessutom görs jämförelser mellan svar från olika nivåer. Det är en effekt av ambitionen med samfällad redovisning. Liknande samfällda översikter återfinns på flera ställen i materialet. I planerna för de kommande åren finns också angivet att folkhögskolor och studieförbund gemensamt ska förhålla sig till ”minst två indikatorer eller kännetecken”. Vi invänder mot att i detta läge skriva fast att bägge folkbildningsformerna ska ha gemensamma indikatorer.

Studieförbundens insatser under rubriken ”Det livslånga lärandet” på sidan 25 är summariskt redovisade. Enbart insatser utanför den ordinarie folkbildningsverksamheten nämns, som friskolor och uppdragsutbildningar. Detta ter sig än mer märkligt mot bakgrund av att studieförbunden redovisar det livslånga lärandet som en av sina främsta styrkor. Visserligen hänvisas till andra sidor i redovisningen, men där kan man till och med läsa att ”utbildningsspåret” inte varit aktuellt för några studieförbund utan att dessa har ägnat sig mer åt att ”generellt aktivera korttidsutbildade i studier”. Det ger ingen rättvis bild av studieförbundens verksamhet. Insatserna för ett livslångt lärande är tvärtom omfattande inom just det icke formella bildningsområdet, det som är kärnuppgiften och som utgörs av det fria och frivilliga folkbildningsarbetet.



Utifrån studieförbundens inlämnade uppgifter dras det i redovisningen felaktiga slutsatser för enskilda studieförbund. Ett sådant exempel återfinns under rubriken "Den demografiska utmaningen" på sidan 24. Två av studieförbunden har de största pensionärsorganisationerna som medlemmar, uppges det. Men att detta sätter sin prägel på hela verksamheten i dessa studieförbund är en felaktig beskrivning.

Bättre anpassat frågeformulär

Folkbildningsförbundet och dess medlemmar arbetar vidare med ett systematiskt kvalitetsarbete och menar att det är värdefullt att också kunna redovisa det på ett utförligt sätt, inte minst till regeringen. Vi önskar därför ett bättre anpassat underlag från rådet inför studieförbundens redovisningar. Vi vill understryka att syftet med studieförbundens redovisningar är att klart kunna visa *olika mål och profiler* i linje med både statsmakternas och egna förväntningar. Därför får inte rådets frågeformulär utformas på ett sådant sätt att särdragen försvinner i sammanställningen av svaren, och att helheten inte ger en rättvisande bild av mångfalden.

Syftet med kvalitetsredovisningen

Det har framkommit att kvalitetsredovisningen kan användas till att för regeringen visa på såväl förekomsten av systematiskt kvalitetsarbete som graden av uppfyllande av förväntade insatser inom prioriterade områden. Till viss del skulle även uppfyllande av statens grundläggande syften med anslaget kunna påvisas. Folkbildningsrådet nämner i redovisningen ytterligare två syften eller användningsområden, nämligen att finna indikatorer som kan användas för att fördela eller omfördela statsbidragen samt att mer allmänt påvisa goda kvaliteter inom folkbildningen.

Folkbildningsförbundet vill påstå, att det är förvillande och gör arbetet oskarpt om syftet med redovisningarna inte uttrycks mer precist. De fem redovisade avsikterna kan vara viktiga men uppfylls på olika sätt. Att internt komma överens om indikatorer för fördelning av statsbidrag är något annat än att genom goda exempel påvisa kvaliteter inom folkbildningen. Om man för den statliga bidragsgivaren ska redovisa vad som åstadkoms inom till exempel det prioriterade området "Hållbar utveckling", kan en så bred variation som möjligt vara önskvärd medan ett enhetligt kvalitetsmått kan vara nödvändigt för att fördela medel mellan studieförbund.

Förändringar i processen - önskemål

Folkbildningsförbundet vill sammanfattningsvis framhålla att processen med nationell redovisning bör förändras med beaktande av följande huvudpunkter:

- Klargöra syftet med och användningen av den nationella redovisningen.
- Frågor och ramar bör anpassas och utformas för att tillgodose studieförbundens och folkhögskolornas olika verksamhetsinriktning.
- Det måste finnas konsekvens mellan frågeformulärets utformning och uppläggnings av rapporten.
- Studieförbunden vill medverka i definieringen av begreppen. Dessa ska vara klart definierade vid svarstillfället.
- Vi förutsätter en bättre tidsplanering vid kommande kvalitetsredovisning, och att vi ges tid och möjlighet att medverka i slutprocessen av dokumentet.
- Mot bakgrund av vad som står i propositionen och som citeras inledningsvis menar vi att utformningen av den nationella redovisningen ska göras i samråd med berörda organisationer.

Folkbildningsförbundets styrelse har beslutat om föreliggande skrivelse. Vi ser fram emot ett svar från rådets styrelse före april månads utgång.

Stockholm den 3 april 2008

Åke Gustavsson
ordförande

Leif Kindblom
ordförande kvalitetsgruppen

Maicen Ekman
generalsekreterare

